

Rada
Evropské unie

Brusel 29. listopadu 2022
(OR. en)

14785/22

**Interinstitucionální spis:
2022/0263 (NLE)**

**SOC 626
EMPL 429
GENDER 186
EDUC 387**

PRÁVNÍ PŘEDPISY A JINÉ AKTY

Předmět: DOPORUČENÍ RADY o předškolním vzdělávání a péči: barcelonské cíle
pro rok 2030

DOPORUČENÍ RADY (EU) 2022/...

ze dne...

o předškolním vzdělávání a péči: barcelonské cíle pro rok 2030

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 ve spojení s čl. 153 odst. 1 písm. i) této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) V zájmu odstranění faktorů, jež odrazují ženy od účasti na trhu práce, stanovila Evropská rada v roce 2002 na zasedání v Barceloně cíle v oblasti péče o děti, jichž má být do roku 2010 dosaženo: totiž poskytovat předškolní vzdělávání a péči nejméně 33 % dětí mladších tří let a nejméně 90 % dětí ve věku od 3 let do věku povinné školní docházky¹. Ačkoli v průměru bylo v Evropské unii těchto cílů dosaženo, mezi členskými státy i v jednotlivých státech přetrvávají značné rozdíly, zejména u dětí z domácností s nižšími příjmy a u nejmladší skupiny dětí.
- (2) Cílem tohoto doporučení je vybídnout členské státy, aby zvýšily účast na přístupném, cenově dostupném a vysoce kvalitním předškolním vzdělávání a péči s přihlédnutím k poptávce po službách předškolního vzdělávání a péče a v souladu s vnitrostátními modely jejich poskytování s cílem usnadnit účast žen na trhu práce a posílit sociální a kognitivní rozvoj všech dětí, zejména dětí ve zranitelném postavení nebo dětí ze znevýhodněného prostředí.

¹ Zasedání Evropské rady v Barceloně ve dnech 15. a 16. března 2002 (2002), SN 100/1/02 REV1.

- (3) Povinnosti péče o děti, zvláště o velmi malé děti, představují pro účast žen na trhu práce výrazné omezení. V roce 2021 v rámci šetření pracovních sil uvedlo 27,9 % žen, které nebyly součástí pracovní síly, že hlavním důvodem, proč si nehledají zaměstnání, je péče o děti nebo dospělé osoby vyžadující péči, ve srovnání s pouhými 8,0 % mužů; v roce 2019, tedy v době před pandemií, tyto hodnoty činily 32,6 % žen a 7,6 % mužů¹. Zároveň míra zaměstnanosti osob s dětmi do šesti let věku dosahovala u mužů hodnoty 90,1 %, ve srovnání s 67,2 % u žen. Neplacené pečovatelské povinnosti brání v účasti na evropském trhu práce přibližně 7,7 milionu žen oproti pouze 450 000 mužů. Neúměrně vysoký podíl pečovatelské práce, kterou zastávají ženy, je rovněž jednou z hlavních příčin rozdílů v odměňování žen a mužů².
- (4) U žen je také pravděpodobnější, že pečovatelským povinnostem častěji přizpůsobují své rozvržení práce. To má trvalý dopad na jejich kariéru a přispívá k rozdílům v odměňování žen a mužů a k rozdílům v jejich výši důchodů. Zaměstnané ženy stráví domácími pracemi a přímou pečovatelskou činností denně v průměru o 90 minut více než zaměstnaní muži. Řešení genderových rozdílů v oblasti zaměstnanosti má jednoznačné ekonomické odůvodnění, neboť přispívá k růstu a je pravděpodobné, že bude mít pozitivní vliv na produktivitu. Řešení genderových rozdílů má navíc prokázané pozitivní dopady na snižování chudoby a sociální začlenění a představuje jednu z možností, jak reagovat na problém úbytku pracovní síly.

¹ Tabulka databáze úřadu Eurostat LFSA_IGAR, „Care of adults with disabilities or children and other family or personal reasons“ (Péče o dospělé osoby se zdravotním postižením nebo děti a jiné rodinné nebo osobní důvody), procento obyvatelstva, které není součástí pracovní síly a chce pracovat, věková skupina 15–64 let.

² Zpráva Evropského institutu pro rovnost žen a mužů (EIGE) „Gender Inequalities in care and consequences on the labour market“ (Genderové nerovnosti v oblasti péče a důsledky na trhu práce), dokument 12953/20 ADD 1.

- (5) Dostupnost cenově dosažitelných a vysoce kvalitních pečovatelských služeb má značný pozitivní vliv na zaměstnanost pečujících osob, zvláště žen. Vzhledem k tomu, že se v celé Unii zvýšilo poskytování předškolního vzdělávání a péče, se rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů snížil ze 17,7 procentního bodu v roce 2002 na 10,8 procentního bodu v roce 2021. V posledních letech se však pokrok zastavil.
- (6) Evropský pilíř sociálních práv zdůrazňuje význam rovnosti žen a mužů, rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem a předškolního vzdělávání a péče jako klíčových cílů Unie. Evropský pilíř sociálních práv stanoví, že rovnost zacházení a příležitostí pro ženy a muže musí být zajištěna a podporována ve všech oblastech, včetně účasti na trhu práce, podmínek zaměstnání a kariérního postupu. Uznává také právo dětí na cenově dostupné a kvalitní předškolní vzdělávání a péči, právo dětí na ochranu před chudobou a právo dětí ze znevýhodněného prostředí na zvláštní opatření ke zvýšení rovných příležitostí.
- (7) Akční plán pro Evropský pilíř sociálních práv navrhuje, aby do roku 2030 bylo zaměstnáno nejméně 78 % obyvatelstva ve věku od 20 do 64 let. K dosažení uvedeného cíle akční plán stanoví záměr snížit rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů ve srovnání s rokem 2019 alespoň na polovinu, a to i prostřednictvím zvýšeného poskytování formálního předškolního vzdělávání a péče. Akční plán uznává, že zvýšené poskytování formálního předškolního vzdělávání a péče by podpořilo větší účast žen na trhu práce a lepší sladění pracovního, rodinného a soukromého života.

- (8) Mezi členskými státy existují značné rozdíly ve způsobu, jakým poskytují podporu rodičům. V některých členských státech je kladen větší důraz na poskytování možností přiměřeně placené nebo kompenzované rodičovské dovolené po dobu nejméně prvních 12 měsíců života dítěte, což vede k velmi vysoké míře čerpání rodičovské dovolené. Jiné členské státy se více zaměřují na poskytování služeb předškolního vzdělávání a péče dětem od nejútlejšího věku. V druhé jmenované skupině členských států se děti obvykle účastní předškolního vzdělávání a péče již v prvním roce a placená nebo kompenzovaná rodičovská dovolená nepřekračuje minimum požadované právními předpisy Unie. Novým cílem týkajícím se dětí do tří let stanoveným v tomto doporučení je dosáhnout rovnováhy mezi těmito rozdílnými přístupy. S ohledem na uvedené okolnosti je v případě dětí mladších tří let celkovým cílem míra účasti ve výši 45 %, o kterou by měly usilovat všechny členské státy.
- (9) Od členských států, které nedosahují předchozího cíle ve výši 33 %, se však nutně neočekává, že do roku 2030 dosáhnou předchozího nebo nového cíle. Místo toho se doporučuje, aby zvýšily míru účasti alespoň o určitý procentní podíl, který odráží výchozí situaci každého dotčeného členského státu a tamní způsob čerpání rodičovské dovolené. To by mělo těmto členským státům reálně umožnit přiblížit se cíli ve výši 45 %. Očekává se, že členské státy, které mají k dosažení tohoto cíle dále, vyvinou větší úsilí, aby zpoždění dohnaly.

- (10) Vzhledem k významnému kolísání míry účasti na předškolním vzdělávání a péči z jednoho roku na druhý a ke skutečnosti, že údaje za rok 2021 stále odrážejí dopad pandemie COVID-19 v některých členských státech, byla jako základ pro stanovení minimálního zvýšení účasti na předškolním vzdělávání a péči pro členské státy, které dosud nedosáhly předchozího cíle, zvolena průměrná míra účasti na předškolním vzdělávání a péči za posledních pět let před přijetím tohoto doporučení (podle údajů statistiky EU v oblasti příjmů a životních podmínek (EU-SILC)).
- (11) Na úrovni Unie se některými otázkami relevantními pro barcelonské cíle zabývá několik doporučení a směrnic v oblasti genderové rovnosti a pracovních podmínek. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1158¹ vytváří například rámec pro genderově vyvážené využívání rodičovské dovolené a pružného uspořádání práce, jakož i pečovatelské dovolené.

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1158 ze dne 20. června 2019 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a o zrušení směrnice Rady 2010/18/EU (Úř. věst. L 188, 12.7.2019, s. 79).

(12) Význam předškolního vzdělávání a péče pro děti zdůraznilo několik iniciativ Unie. Toto doporučení vychází z následujících politických iniciativ, totiž z usnesení Rady o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s ohledem na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání a další vývoj po jeho dosažení (2021–2030)¹, které obsahuje cíl na úrovni Unie, podle nějž by se předškolního vzdělávání a péče mělo účastnit alespoň 96 % dětí ve věku od tří let do věku zahájení povinné školní docházky; doporučení Rady ze dne 22. května 2019 o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče², které pomáhá členským státům zlepšit služby předškolního vzdělávání a péče a poukazuje na to, že tyto služby musí být inkluzivní, přístupné, cenově dostupné a vysoce kvalitní; sdělení Komise o Strategii EU pro práva dítěte Strategie EU pro práva dítěte³, jež obsahuje řadu klíčových opatření, která má Komise přijmout s cílem lépe prosazovat a chránit práva dětí, a uznává úlohu předškolního vzdělávání a péče za přínosnou pro kognitivní a sociální vývoj dětí a doporučení Rady ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti⁴, které si klade za cíl zajistit, aby děti ohrožené chudobou nebo sociálním vyloučením měly bezplatný a účinný přístup ke klíčovým službám, včetně předškolního vzdělávání a péče, a to ve všech regionech, tedy i v odlehlých a venkovských oblastech.

¹ Úř. věst. C 66, 26.2.2021, s. 1.

² Doporučení Rady ze dne 22. května 2019 o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče (Úř. věst. C 189, 5.6.2019, s. 4).

³ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o Strategii EU pro práva dítěte, COM(2021) 142 final ze dne 24. března 2021, s. 1.

⁴ Doporučení Rady (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti (Úř. věst. L 223, 22.6.2021, s. 14).

- (13) Při investování do služeb předškolního vzdělávání a péče by členské státy měly kromě pouhé dostupnosti zařízení zohlednit řadu dalších rozměrů, jako je časová intenzita účasti, podíl účastníků se dětí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, jakož i přístupnost, cenová dostupnost a kvalita poskytovaných služeb. Toto doporučení tudíž stanoví opatření k řešení uvedených aspektů.
- (14) Aby se primárním pečujícími osobám, tedy převážně ženám, usnadnila účast na trhu práce, měl by být počet hodin strávených v zařízení předškolního vzdělávání a péče dostatečný k tomu, aby rodičům umožňoval smysluplně se zapojit do placené práce. Účast by měla být podporována s přihlédnutím k nejlepšímu zájmu dítěte a zároveň by měla být umožněna rodičům genderově vyvážená volba při využívání služeb předškolního vzdělávání a péče, pokud jde o rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem. Pokud děti zařízení předškolního vzdělávání a péče dosud nenavštěvují v plném rozsahu, měli by oba rodiče využívat práva na rodičovskou dovolenou a pružné uspořádání práce, jak je stanoveno ve směrnici (EU) 2019/1158, jako například částečných pracovních úvazků, pružné pracovní doby a práce na dálku, tak aby se zajistilo, že pečovatelské povinnosti budou rozděleny rovnoměrně, a současně by se účast měla s věkem dítěte postupně zvyšovat. Vzhledem k významu tohoto rozměru je důležité sledovat časovou intenzitu účasti dětí na předškolním vzdělávání a péči společně s účastí na předškolním vzdělávání a péči obecně.

- (15) Ženy s nízkými profesními dovednostmi, migrantky a ženy z nízkopříjmových domácností, které mají děti, a ženy samoživitelky navíc čelí více překážkám při odborné přípravě a hledání zaměstnání a více faktorům, jež je odrazují od vstupu nebo opětovného vstupu do zaměstnání, a to kvůli finančním i nefinančním omezením účasti jejich dětí na předškolním vzdělávání a péči. Podpora vyšší účasti dětí ve zranitelném postavení a ze znevýhodněného prostředí na inkluzivním předškolním vzdělávání a péči by měla příznivý dopad na možnosti návratu jejich matek do práce. Rovněž by to ženám pomohlo lépe sladit pracovní, rodinný a soukromý život.
- (16) Rodiče se zdravotním postižením a rodiče dětí se zdravotním postižením čelí z hlediska přístupu na trh práce zvláštním překážkám a problémům. Usnadnění případné účasti dětí se zdravotním postižením na běžném předškolním vzdělávání a péči, se zřetelem k typu a stupni zdravotního postižení, k odbornému posouzení a nejlepšímu zájmu dítěte, může jejich rodičům pomoci lépe sladit jejich pracovní, rodinný a soukromý život.
- (17) Účast na předškolním vzdělávání a péči má pro děti řadu výhod. Údaje ukazují, že poskytování kvalitního předškolního vzdělávání a péče hraje zásadní roli při zlepšování kognitivního, sociálního a vzdělávacího vývoje dětí od raného věku. Podle doporučení Rady o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče může být účast na předškolním vzdělávání a péči účinným nástrojem k dosažení spravedlivosti při vzdělávání dětí ve znevýhodněném postavení, v jakém jsou například děti se zdravotním postižením nebo se speciálními vzdělávacími potřebami, děti v domácnostech, které jsou vystaveny riziku chudoby a sociálního vyloučení, včetně domácností samoživitelů, děti z přistěhovaleckého prostředí, děti uprchlíků, romské děti a děti z jiných menšinových skupin, děti žijící ve venkovských a odlehlých oblastech s nedostatečnou infrastrukturou péče a děti v náhradní péči.

- (18) Doporučení Rady, kterým se zavádí evropská záruka pro děti, a doporučení Rady o rovnosti, začlenění a účasti Romů¹ zdůrazňují, že rovný přístup ke kvalitnímu a inkluzivnímu předškolnímu vzdělávání a péči má zásadní význam pro přerušení přenosu sociálního vyloučení a pro zajištění rovných příležitostí pro děti ve znevýhodněném postavení. Evropská záruka pro děti doporučuje, aby členské státy do devíti měsíců od přijetí doporučení předložily národní plány pro jeho provádění. Míra účasti dětí ve znevýhodněném postavení je však i nadále výrazně nižší, a to zejména u nejmladších dětí, což může později vést k horším výsledkům vzdělávání a vysoké míře předčasného ukončení školní docházky, zvláště u romských dětí nebo dětí z přistěhovaleckého prostředí a dětí bez rodičovské péče. Proto je důležité překlenout rozdíl mezi účastí těchto dětí na předškolním vzdělávání a péči a účastí celé dětské populace. Pozornost je rovněž třeba věnovat snížení rozdílu v účasti dětí osob s nejvyššími příjmy (horní kvintil) a nejnižšími příjmy (dolní kvintil). Účast na předškolním vzdělávání a péči je důležitá také pro děti přechající před válkou na Ukrajině, stejně jako pro ostatní děti, které hledají ochranu v Unii nebo jí požívají. Pro všechny tyto potenciálně zranitelné děti by měl být zajištěn rovný přístup k běžným inkluzivním a nesegregovaným službám předškolního vzdělávání a péče.

¹ Doporučení Rady ze dne 12. března 2021 o rovnosti, začlenění a účasti Romů (Úř. věst. C 93, 19.3.2021, s. 1).

- (19) Obdobně mají děti se zdravotním postižením právo účastnit se běžného předškolního vzdělávání a péče na rovnoprávném základě s ostatními. O polovinu dětí se zdravotním postižením se starají pouze jejich rodiče. Je proto důležité zajistit, aby předškolní vzdělávání a péče byly přístupné, inkluzivní a kombinované s cílenými opatřeními, která pomáhají řešit specifické potřeby, a to i pomocí opatření zaměřených na odstraňování překážek a segregace, vybavení pracovníků potřebnými kompetencemi nebo najímání specializovaných pracovníků, aby se v případě potřeby bylo možné zabývat individuálními potřebami a individuálními vzdělávacími programy.
- (20) Zvláštní pozornost je třeba věnovat odstranění rozdílů v účasti dětí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, jakož i účasti dětí se zdravotním postižením nebo se speciálními vzdělávacími potřebami v systémech předškolního vzdělávání a péče, kde za různé části předškolního vzdělávání a péče odpovídají vnitrostátní správní orgány v oblasti sociálních věcí, zdravotnictví a vzdělávání.
- (21) Pro zajištění toho, aby děti měly z účasti na předškolním vzdělávání a péči prospěch, má zásadní význam vysoká kvalita tohoto předškolního vzdělávání a péče. Ačkoli neexistuje jediný způsob, jak v prostředí předškolního vzdělávání a péče definovat a měřit pojem kvality, její podstata spočívá v kvalitě interakce mezi dospělými a dětmi, a to bez ohledu na zavedený systém předškolního vzdělávání a péče. Členské státy by měly zajistit poskytování vysoce kvalitního předškolního vzdělávání a péče a vzít při tom v úvahu různé rozměry stanovené v doporučení o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče, včetně přístupu ke službám předškolního vzdělávání a péče, kvalifikací a pracovních podmínek pracovníků, pedagogického vzdělávacího programu, monitorování a hodnocení a také řízení a financování služeb předškolního vzdělávání a péče. Mimořádně důležité jsou zejména prvky, jako je poměr počtu pracovníků k počtu dětí, kvalifikace pracovníků a další odborné vzdělávání.

- (22) Kvalita poskytování předškolního vzdělávání a péče je také důležitým faktorem pro budování důvěry mezi rodiči a institucemi, které vzdělávání a péči poskytují, a tedy důležitým faktorem při usnadňování vyšší účasti na předškolním vzdělávání a péči.
- (23) Dalším důležitým rozměrem poskytování předškolního vzdělávání a péče je přístupnost. Zahrnuje odpovídající infrastrukturu a vhodné přijímací kapacity a provozní dobu, jakož i přizpůsobení se zvláštním potřebám rodičů a pomoc při překonávání složitých administrativních postupů. Podpora při orientaci v administrativních postupech by měla být poskytována v různých formách, včetně jazykové a digitální podpory, a to zejména pro skupiny ve zranitelném postavení nebo ze znevýhodněného prostředí, které například nemohou používat digitální nástroje nebo k nim nemají přístup. Zahrnuje rovněž přístupnost pro osoby se zdravotním postižením, včetně dětí, rodičů a odborníků, v souladu s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením a s požadavky na přístupnost stanovenými ve směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/882¹.

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/882 ze dne 17. dubna 2019 o požadavcích na přístupnost u výrobků a služeb (Úř. věst. L 151, 7.6.2019, s. 70).

- (24) Přístupnost dále zahrnuje zjednodušení postupů a profesionalizaci pracovníků a odborníků, aby bylo možné náležitě podporovat děti se zdravotním postižením nebo se speciálními vzdělávacími potřebami a další zranitelné skupiny v běžných nesegregovaných zařízeních. Členské státy by měly zajistit, aby byly odstraněny překážky bránící využívání služeb předškolního vzdělávání a péče a předcházelo se jim, včetně překážek pro osoby se zdravotním postižením, a zajistit, aby služby předškolního vzdělávání a péče byly skutečně inkluzivní.
- (25) Řeší-li se přístupnost, je třeba zohlednit územní nerovnováhu. Překážkou účasti může být dlouhá doba dojíždění spojená s velkou vzdáleností, chybějícím nebo omezeným dopravním spojením a dopravními zácpami, a to zejména pro děti se zdravotním postižením nebo se speciálními vzdělávacími potřebami. Kvůli chybějícím dostatečným službám předškolního vzdělávání a péče v daném místě jsou obzvláště znevýhodněny odlehlé a venkovské oblasti. Taková územní nerovnováha může zhoršit problémy cenové dostupnosti. Proto je důležité v plánech mobility zohlednit různé profily uživatelů služeb předškolního vzdělávání a péče a do sběru údajů pro účely hodnocení a monitorování zahrnout územní pokrytí.

- (26) Vysoké náklady na předškolní vzdělávání a péči v mnoha členských státech stále představují značnou překážku účasti. Údaje úřadu Eurostat ukazují, že v mnoha zemích hraje faktor nákladů významnou roli v rozhodnutí nevyužívat formálních služeb péče o děti, zvláště v domácnostech ohrožených chudobou. Podle statistik Unie o příjmech a životních podmínkách za rok 2016 péči o děti kvůli nákladům na ni nevyužívá 13 % rodičů a pro 11 % je středně nebo velmi obtížné si ji finančně dovolit. U domácností ohrožených chudobou jsou tyto procentní hodnoty více než dvojnásobné, tedy 28 % v prvním případě a 27 % ve druhém. Vědecké výzkumy ukazují, že vysoce kvalitní předškolní vzdělávání a péče mají značný ekonomický, sociální, vzdělávací a rozvojový přínos. Zajištění cenově dostupného předškolního vzdělávání a péče je přínosné pro uspokojení potřeb žen v oblasti prohlubování dovedností a změny kvalifikace a pro usnadnění jejich účasti na trhu práce, což má rovněž pozitivní dlouhodobý dopad na vzdělávání již od útlého věku, připravuje půdu pro pozitivní celoživotní přístup k učení, což se netýká pouze zúčastněných dětí, ale rozšiřuje se dále i na celou společnost. Členské státy by proto měly zajistit, aby náklady na předškolní vzdělávání a péči byly úměrné příjmům domácností a nepředstavovaly překážku pro využívání předškolního vzdělávání a péče. Kromě toho by členské státy měly zohlednit i další náklady spojené s účastí na předškolním vzdělávání a péči, jako jsou náklady na dopravu, oblečení a vybavení potřebné v případě účasti dítěte na péči.

- (27) Jednou z možností, jak zajistit dostatečné poskytování přístupného a cenově dostupného vysoce kvalitního předškolního vzdělávání a péče, je zavedení právního nároku na předškolní vzdělávání a péči, na jehož základě by orgány veřejné správy zaručily místo pro všechny děti, jejichž rodiče o to požádají, bez ohledu na jejich zaměstnání, socioekonomické postavení nebo rodinný stav. Ve většině členských států již takový právní nárok existuje, nicméně věk, od něž se nárok uplatňuje, se značně liší. V ideálním případě by neměla existovat pauza mezi koncem přiměřeně placené nebo kompenzované mateřské, otcovské a rodičovské dovolené a právním nárokem na předškolní vzdělávání a péči.
- (28) Očekává se, že zvýšení dostupnosti vysoce kvalitního, přístupného a cenově dostupného předškolního vzdělávání a péče pro rodiny a zlepšení pracovních a mzdových podmínek v tomto odvětví bude mít ekonomické přínosy. Fiskální udržitelnost investic do předškolního vzdělávání a péče lze zároveň optimalizovat vyhodnocováním dopadu na veřejné finance a pravidelným sledováním a neustálým zlepšováním nákladové efektivnosti na základě osvědčených postupů, včetně efektivně navržených mechanismů financování, které jsou v souladu s celkovou udržitelností veřejných financí.
- (29) Snadný a rovný přístup k odpovídajícím online i off-line informacím o předškolním vzdělávání a péči bez jakékoli diskriminace má klíčový význam pro všechny rodiče bez ohledu na složení rodiny a rodinný stav, včetně registrovaného partnerství, jak je uznává vnitrostátní právo. To se týká informací o nárocích na vhodné služby a jejich dostupnosti, možnostech přístupu k nim a případně o nároku na finanční podporu.

- (30) Nedostatečné povědomí o právech rodičů a dětí v oblasti předškolního vzdělávání a péče a o významu tohoto vzdělávání a péče pro budoucí výsledky v oblasti vzdělávání představuje další překážku pro využívání služeb, která ovlivňuje účast žen na trhu práce. Správné a důkladné informování rodičů by mělo vést k promyšleným a informovaným rozhodnutím o možnostech péče.
- (31) Odvětví předškolního vzdělávání a péče trpí v mnoha zemích nedostatkem pracovních sil. Tento problém lze řešit pomocí strategií v řadě oblastí, jako je zlepšování pracovních podmínek, kariérní vyhlídky a odměňování, poskytování možností pravidelného prohlubování dovedností a změn kvalifikace, příprava kreativních náborových strategií a výzvy k připojení se k pracovním silám v oblasti předškolního vzdělávání a péče směřované na různé nedostatečně zastoupené skupiny, jako jsou muži nebo lidé s různorodým kulturním zázemím, např. migranti a uprchlíci. Nedostatek pracovníků by mohl pomoci řešit jednoduchý a rychlý mechanismus uznávání kvalifikací. Například doporučení Komise (EU) 2022/554¹ se zabývá přístupem osob prchajících před válkou na Ukrajině k regulovaným povoláním.

¹ Doporučení Komise (EU) 2022/554 ze dne 5. dubna 2022 o uznávání kvalifikací osob prchajících před ruskou invazí na Ukrajině (Úř. věst. L 107 I, 6.4.2022, s. 1).

- (32) Podpora spravedlivých pracovních podmínek pracovníků v předškolním vzdělávání a péči by měla přispět k tomu, že toto odvětví přiláká nové pracovníky, a zároveň pomoci zajistit, aby ti, kdo v tomto odvětví pracují, byli ochotni a schopni ve své práci setrvat až do důchodového věku. Stejně tak může přispět k řešení genderové segregace v tomto odvětví. V této souvislosti poskytují politické pokyny Mezinárodní organizace práce ohledně podpory důstojné práce pracovníků v předškolním vzdělávání¹ návod k možnému provádění doporučení, co se týče profesního a kariérního rozvoje, odpovídajícího odměňování včetně stejné odměny za stejnou nebo rovnocennou práci, udržitelného zaměstnávání a pracovních podmínek, jakož i podpory sociálního dialogu v tomto odvětví.
- (33) Péče o děti nekončí s jejich nástupem do základní školy. Potřeby v oblasti péče o děti ve věku základní školní docházky mohou rovněž omezovat účast matek na trhu práce a jejich pracovní dobu, neexistují-li v rámci vnitrostátních školských systémů odpovídající, kvalitní a cenově dostupná řešení péče o děti po vyučování a během prázdnin. Pokud nejsou k dispozici možnosti péče o starší děti, dostupnost předškolního vzdělávání a péče pro mladší sourozence rodičům účast na trhu práce neumožní, což může následně ovlivnit využívání předškolního vzdělávání a péče u mladších sourozenců. Členské státy by proto měly zajistit odpovídající, kvalitní a cenově dostupnou mimoškolní péči. Doporučuje se, aby opatření přijatá členskými státy v příslušných případech zahrnovala nabídku dohledu a podpory při plnění domácích úkolů pro všechny děti, včetně dětí ze znevýhodněného prostředí.

¹ Mezinárodní organizace práce, „Meeting of Experts on Policy Guidelines on the promotion of decent work for early childhood education personnel“ („Setkání odborníků nad politickými pokyny ohledně podpory důstojné práce pracovníků v předškolním vzdělávání“), k dispozici na adrese: https://www.ilo.org/sector/Resources/codes-of-practice-and-guidelines/WCMS_236528/lang--en/index.htm

- (34) Rovnováha mezi pracovním a soukromým životem zůstává velkou výzvou pro mnoho rodičů, zvláště žen. Obtížné sladění pracovních a pečovatelských povinností je hlavní překážkou, která přispívá k nedostatečnému zastoupení žen na trhu práce. V této souvislosti jsou role žen a mužů v oblasti péče často ovlivňovány genderovými stereotypy. Nerovnováha mezi poskytováním péče ze strany žen ve srovnání s muži následně posiluje genderové stereotypy v povoláních a rolích mužů i žen.
- (35) Tyto přetrvávající genderové rozdíly v poskytování péče je třeba řešit, zejména prostřednictvím podpory čerpání otcovské dovolené, rodičovské dovolené ze strany otců a pružných uspořádání pracovní doby otců, v relevantních případech spolu s rovnoměrnějším sdílením pečovatelských povinností v párech z hlediska placené a neplacené práce¹. Provedení směrnice (EU) 2019/1158 by mělo posílit právo pracovníků s pečovatelskými povinnostmi na otcovskou a rodičovskou dovolenou a právo žádat o pružné uspořádání pracovní doby. Další opatření by se měla zaměřit na zvyšování povědomí o těchto nových právech a na sledování, zda pracovníci mohou tato práva plně využívat, aniž by v práci zažívali nepříznivé zacházení.
- (36) Kromě dalších opatření ke sladění pracovního, rodinného a soukromého života by měla být podle potřeby podporována flexibilní řešení pro využívání předškolního vzdělávání a péče. Například pro pracovníky s pečovatelskými povinnostmi by byl přínosný přístup k doplňkovým službám péče o děti, jako je provoz těchto služeb v časných ranních hodinách, poskytování stravování a provoz v pozdních odpoledních hodinách.

¹ Závěry Rady o boji proti rozdílům v odměňování žen a mužů: ocenění a rozdělení placené práce a neplacené pečovatelské práce (13584/20).

- (37) Aby bylo možné lépe porozumět potřebám a omezením v oblasti péče, členské státy by měly zajistit dostupnost odpovídajících údajů s dostatečnou mírou podrobnosti, spolehlivosti a srovnatelnosti. Vzhledem k tomu, že směrnice (EU) 2019/1158 neobsahuje zvláštní ustanovení o sběru údajů, měly by tyto údaje zahrnovat čerpání otcovské a rodičovské dovolené, s přihlédnutím k metodické příručce pro rámec ukazatelů rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem, kterou na podporu řádného monitorování a hodnocení směrnice vypracovaly Výbor pro zaměstnanost (EMCO) a Výbor pro sociální ochranu (SPC).
- (38) Pokrok v provádění tohoto doporučení by měl být pravidelně sledován v rámci evropského semestru, výroční zprávy o genderové rovnosti v Unii a portálu pro monitorování strategie pro rovnost žen a mužů. Za tímto účelem by členské státy měly zejména podpořit Komisi při možném vypracování a výpočtu ukazatele pro měření genderových rozdílů v poskytování péče, tedy rozdílů v čase, který na péči vynakládají ženy a muži, rozdílů v odměňování žen a mužů a využívání času v placené a neplacené práci, aby bylo možné lépe porozumět vzájemným vztahům mezi těmito prvky a na základě toho podpořit vypracování politiky v oblasti rovnosti žen a mužů a sociální politiky založené na důkazech. Členské státy by rovněž měly pokračovat ve svém úsilí o vypracování a provádění reforem v oblasti předškolního vzdělávání a péče a při tom co nejlépe využívat podpory Komise, mimo jiné prostřednictvím Nástroje pro technickou podporu, pomocí výměny osvědčených postupů, využívání vhodných postupů a metodik, a sběrem údajů, zapojením zúčastněných stran a účinnější a efektivnější interinstitucionální koordinací a plánováním, přidělováním a profesním rozvojem lidských zdrojů v odvětví předškolního vzdělávání a péče.

- (39) Pojem „předškolní vzdělávání a péče“ by měl být chápán tak, jak je vymezen v doporučení Rady o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče, tedy jako jakýkoliv regulovaný mechanismus, jehož prostřednictvím je zajišťováno vzdělávání a péče pro děti od jejich narození až do věku povinné školní docházky, a to bez ohledu na místo, financování, provozní dobu nebo obsah programů, a který zahrnuje zařízení denní péče o děti i denní péči rodinného typu, nabídky služeb financované ze soukromých nebo veřejných zdrojů a předškolní zařízení.
- (40) Aby bylo možné posuzovat dopad tohoto doporučení, Komise by měla ve spolupráci s členskými státy sledovat dosažený pokrok a pravidelně o něm podávat zprávy Radě,

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ:

CÍL A OBLAST PŮSOBNOSTI

1. Cílem tohoto doporučení je podpořit členské státy v tom, aby s přihlédnutím k vnitrostátním okolnostem zvyšovaly účast na přístupném, cenově dostupném a vysoce kvalitním předškolním vzdělávání a péči s cílem usnadnit a podpořit tak účast žen na trhu práce a posílit sociální a kognitivní vývoj dětí a jejich úspěch ve vzdělávání, zejména dětí, které se nacházejí ve zranitelném postavení nebo pocházejí ze znevýhodněného prostředí.
2. Toto doporučení se týká předškolního vzdělávání a péče pro všechny děti.

CÍLE V OBLASTI PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ A PÉČE

3. a) Doporučuje se, aby členské státy poskytovaly vysoce kvalitní služby předškolního vzdělávání a péče v souladu s vnitrostátními pravomocemi, úrovněmi čerpání rodičovské dovolené a modely poskytování předškolního vzdělávání a péče a zajistily, aby se podle údajů EU-SILC mohlo do roku 2030 účastnit předškolního vzdělávání a péče alespoň 45 % dětí mladších tří let.

Bez ohledu na první pododstavec se doporučuje, aby členské státy, které dosud nedosáhly cíle stanoveného v roce 2002, kterým je 33% účast v předškolním vzdělávání a péči pro tuto věkovou skupinu, zvýšily do roku 2030 účast alespoň o určitou procentní hodnotu ve vztahu k jejich současné míře účasti, jak je uvedeno v bodech i) a ii) tohoto písmene. Současná míra účasti se vypočítá jako průměrná míra účasti dětí mladších tří let na předškolním vzdělávání a péči dosažená podle údajů EU-SILC v letech 2017–2021. Doporučuje se, aby členské státy zvýšily účast na předškolním vzdělávání a péči v poměru k jejich stávající míře účasti, a to takto:

- i) nejméně o 90 % pro členské státy, jejichž účast je nižší než 20 %, nebo
 - ii) nejméně o 45 % nebo do dosažení alespoň 45% míry účasti pro členské státy, jejichž účast se pohybuje mezi 20 % a 33 %.
- b) Doporučuje se, aby členské státy poskytovaly vysoce kvalitní služby předškolního vzdělávání a péče pro děti od tří let s cílem dosáhnout do roku 2030 cíle dohodnutého v usnesení Rady o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s ohledem na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání a další vývoj po jeho dosažení (2021–2030)¹, podle něhož by se předškolního vzdělávání a péče mělo účastnit alespoň 96 % dětí ve věku od 3 let do věku zahájení povinné školní docházky.

¹ Úř. věst. C 66, 26.2. 2021, s. 1.

UKAZATEL INTENZITY ÚČASTI

4. Doporučuje se, aby členské státy podporovaly takovou úroveň dostupnosti služeb předškolního vzdělávání a péče, která je slučitelná s blahem a rozvojem dítěte a umožňuje smysluplné zapojení rodičů, zejména matek, na trh práce a zároveň umožňuje rodičům genderově vyváženou volbu při využívání služeb předškolního vzdělávání a péče.
5. Doporučuje se, aby členské státy podnikly kroky k tomu, aby služby předškolního vzdělávání a péče byly k dispozici tak, aby se děti mohly účastnit nejméně 25 hodin týdně.
6. Doporučuje se, aby členské státy podporovaly přístupnost služeb předškolního vzdělávání a péče nebo doplňkových služeb podle potřeby nad rámec běžné pracovní doby těchto služeb, aby byla zohledněna doba potřebná na dojíždění a aby byla péče o děti plně slučitelná s blahem dítěte a pracovní dobou rodičů a jejich potřebou sladit pracovní, rodinný a soukromý život.

ZAČLEŇOVÁNÍ DĚTÍ ZE ZNEVÝHODNĚNÉHO PROSTŘEDÍ, DĚTÍ SE ZDRAVOTNÍM
POSTIŽENÍM, SE ZVLÁŠTNÍMI POTŘEBAMI NEBO SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI
POTŘEBAMI

7. Doporučuje se, aby členské státy:
- a) zavedly cílená opatření, která umožní a zvýší účast na předškolním vzdělávání a péči dětí ze znevýhodněného prostředí, včetně dětí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, nebo dětí z přistěhovaleckého prostředí a dětí s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka, jakož i dětí se zdravotním postižením, se zvláštními potřebami nebo se speciálními vzdělávacími potřebami;
 - b) přijaly nezbytné kroky s cílem odstranit rozdíly v účasti na předškolním vzdělávání a péči mezi dětmi ohroženými chudobou nebo sociálním vyloučením ve srovnání s celkovou populací dětí;
 - c) ve vhodných případech usilovaly o zvýšení účasti dětí se zdravotním postižením, dětí se zvláštními nebo se speciálními vzdělávacími potřebami na běžném předškolním vzdělávání a péči; a
 - d) podporovaly programy odborné přípravy pro zaměstnance předškolního vzdělávání a péče, které jim pomohou poskytovat vysoce kvalitní předškolní vzdělávání a péči dětem ze znevýhodněného prostředí, včetně dětí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, jakož i dětem se zdravotním postižením, dětem se zvláštními nebo speciálními vzdělávacími potřebami.

KVALITA

8. Doporučuje se, aby členské státy zajistily:

- a) vysoce kvalitní služby předškolního vzdělávání a péče pro všechny děti s cílem přispět ke zdravému fyzickému, sociálnímu, emocionálnímu, kognitivnímu a vzdělávacímu rozvoji a blahu dítěte a zvýšit důvěru rodičů v tyto služby; a
- b) že vnitrostátní nebo regionální rámce kvality, k jejichž vypracování se členské státy vybízí v souladu s doporučením Rady o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče, budou zahrnovat poskytování služeb pro děti obou věkových skupin, na něž se toto doporučení vztahuje; rámce kvality by měly zejména upravovat:
 - přiměřený poměr počtu pracovníků k počtu dětí a velikost skupin, s přihlédnutím k věku dětí a k jakýmkoliv případným potřebám souvisejícím se zdravotním postižením nebo speciálním vzdělávacím potřebám, které děti mohou mít, a to zejména v rámci oddělených systémů předškolního vzdělávání a péče, aby se zabránilo rozdílům, pokud jde o poskytování péče;
 - podporu profesionalizace všech pracovníků předškolního vzdělávání a péče, mimo jiné zvýšením požadované úrovně počátečního vzdělání a zajištěním dalšího profesního rozvoje, včetně znalostí o právech dětí, pomocí odpovídajících příležitostí k celoživotní odborné přípravě; a
 - bezpečné, podnětné a laskavé prostředí, kvalitní vzdělávací program a vzdělávací příležitosti odpovídající specifickým potřebám každé kategorie dětí a každé věkové skupiny, jakož i sociální, kulturní a fyzický prostor, který dětem nabízí řadu možností, jak rozvíjet svůj potenciál.

– ÚZEMNÍ ROZLOŽENÍ

9. Doporučuje se, aby členské státy řešily problémy dětí a jejich rodin, které se týkají přístupu k vhodnému zařízení pro vzdělávání a péči, a to tím, že zajistí nabídku předškolního vzdělávání a péče s dostatečným územním pokrytím. Za tímto účelem se členským státům doporučuje, aby zejména:
- a) odpovídajícím způsobem organizovaly poskytování předškolního vzdělávání a péče v městských i venkovských oblastech, zámožných i znevýhodněných čtvrtích, regionech a nejvzdálenějších regionech, s ohledem na vnitrostátní struktury, jakož i specifické rysy oblastí, včetně hustoty dětské populace a věkového rozložení dětí, a to způsobem, který je zcela v souladu se zásadou odstranění segregace a zásadou nediskriminace, a v úzké spolupráci s místními a regionálními orgány; a
 - b) při organizování předškolního vzdělávání a péče nebo koncipování politiky umístování služeb předškolního vzdělávání a péče případně zohlednily potřebu přiměřené doby dojíždění, a to i pro rodiče využívající aktivní mobilitu a veřejnou dopravu.

CENOVÁ DOSTUPNOST

10. V případě dětí, na které se nevztahuje doporučení Rady, kterým se zavádí evropská záruka pro děti, a jež by měly mít nárok na bezplatné vzdělávání a dostupný a účinný přístup k vysoce kvalitním službám předškolního vzdělávání a péče, jak jsou vymezeny v doporučení, se doporučuje, aby členské státy zajistily, aby čisté náklady na předškolní vzdělávání a péči byly přiměřeně úměrné ostatním výdajům domácnosti a disponibilnímu příjmu, přičemž zvláštní pozornost by měly věnovat domácnostem s nízkými příjmy, včetně domácností rodičů samoživitelů s nízkými příjmy. Členské státy se zejména vyzývají, aby:
- a) omezily přímé výdaje rodičů; a
 - b) v příslušných případech zavedly za předškolní vzdělávání a péči poplatky s pohyblivou sazbou, úměrné příjmu rodiny, nebo maximální výši poplatku.

PŘÍSTUPNOST

11. Doporučuje se, aby členské státy nepřetržitě a nediskriminačním způsobem odstraňovaly překážky bránící rovnému přístupu všech dětí k předškolnímu vzdělávání a péči. V této souvislosti je třeba se zvláště zaměřit na:
- a) nabídky řešení pro rodiče s atypickou pracovní dobou, aby mohli lépe sladit pracovní, rodinný a soukromý život, při současném zajištění blaha dítěte;

- b) řešení specifických potřeb rodičů samoživitelů, z nichž většina jsou ženy;
- c) zlepšení přístupu k předškolnímu vzdělávání a péči bez ohledu na postavení rodičů na trhu práce způsobem, který je v souladu s poskytováním pobídek k práci;
- d) zajištění přístupnosti budov, infrastruktury, podpůrných komunitních služeb a dopravy, jakož i výukových materiálů a digitálních nástrojů pro rodiče a děti se zdravotním postižením nebo se speciálními vzdělávacími potřebami;
- e) poskytování účinné podpory v oblasti vzdělávání a péče a vhodných informací a komunikace pro děti a rodiče se zdravotním postižením nebo se speciálními vzdělávacími potřebami, jakož i pro děti ve zranitelném postavení, a řešení jazykových a kulturních překážek, včetně překážek, jimž čelí děti z rodin migrantů, aby se děti mohly zapojit do předškolního vzdělávání a péče nabízených v běžných zařízeních, která jsou inkluzivní a nesegregovaná;
- f) aktivní podporu všech rodičů a na poskytování jasných informací o přínosech účasti na předškolním vzdělávání a péči a o stávajících příležitostech, pravidlech způsobilosti a administrativních postupech pro přístup ke službám předškolního vzdělávání a péče na nediskriminačním základě bez ohledu na složení a postavení rodiny; a
- g) poskytování administrativní podpory při zápisu, se zvláštním zřetelem na rodiče ve zranitelném postavení nebo ze znevýhodněného prostředí.

12. Doporučuje se, aby členské státy zvážily zavedení právního nároku na předškolní vzdělávání a péči. Při určování věku, kdy právní nárok vzniká, se doporučuje, aby členské státy zohlednily dostupnost a délku přiměřeně placené nebo kompenzované mateřské, otcovské a rodičovské dovolené, a usilovaly o to, aby se zabránilo pauzám mezi koncem této dovolené a začátkem předškolního vzdělávání a péče.

DOPLŇKOVÉ SLUŽBY A MIMOŠKOLNÍ PÉČE

13. Kromě poskytování služeb předškolního vzdělávání a péče se doporučuje, aby členské státy zajistily komplexní přístup k péči o děti, který zohlední potřeby péče o děti různého věku, včetně věku základní školní docházky, a to tím, že usnadní cenově dostupnou, přístupnou a vysoce kvalitní mimoškolní péči pro všechny děti navštěvující základní školu (pokrývající dobu po vyučování a dobu prázdnin), včetně dětí se zdravotním postižením nebo se speciálními vzdělávacími potřebami, s přihlédnutím k vnitrostátní organizaci školní docházky a prázdnin. Doporučuje se, aby členské státy do těchto služeb případně zahrnuly podporu při plnění domácích úkolů pro všechny děti, zejména včetně dětí ze znevýhodněného prostředí nebo ve zranitelném postavení.

INFORMOVANOST O PRÁVECH

14. Doporučuje se, aby členské státy podporovaly povědomí rodičů o svých právech, včetně případného nároku na místo v zařízení předškolního vzdělávání a péče, přičemž je třeba mít na paměti, že znalosti a vnímání systému předškolního vzdělávání a péče a důvěru k němu mohou ovlivňovat různé tradice a prostředí, v němž lidé žijí.

15. Členské státy se vyzývají, aby aktivně informovaly rodiče o možnostech, přínosech a nákladech využívání předškolního vzdělávání a péče a případně o dostupné finanční podpoře. Je třeba brát zřetel na:
- a) potřeby rodičů obdržet informace o předškolním vzdělávání a péči, s přihlédnutím k jejich různorodým dovednostem, schopnostem, socioekonomickému zázemí a případnému zdravotnímu postižení; a
 - b) poskytování informací způsobem snadno přístupným online i off-line, s ohledem na různé jazykové potřeby a dostupnost digitálních nástrojů.
16. Doporučuje se, aby členské státy zavedly účinné, nestranné a přístupné postupy pro podávání stížností, které umožní oznamovat problémy nebo incidenty příslušným orgánům.

PRACOVNÍ PODMÍNKY A DOVEDNOSTI PRACOVNÍKŮ

17. Doporučuje se, aby členské státy podporovaly kvalitní zaměstnanost a spravedlivé pracovní podmínky pro zaměstnance předškolního vzdělávání a péče, zejména podporou sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání a podporou rozvoje atraktivních mezd, přiměřených pracovních ujednání, vysokých standardů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a rovnosti a nediskriminace v tomto odvětví, a to při současném respektování autonomie sociálních partnerů.

18. Doporučuje se, aby členské státy řešily potřeby v oblasti dovedností a nedostatek pracovníků v předškolním vzdělávání a péči, zejména tím, že:
- a) zkvalitní počáteční a další vzdělávání a odbornou přípravu, s cílem vybavit současné i budoucí pracovníky v oblasti předškolního vzdělávání a péče nezbytnými dovednostmi a kompetencemi;
 - b) budou v odvětví předškolního vzdělávání a péče vytvářet kariérní možnosti, a to mimo jiné prostřednictvím prohlubování dovedností, změn kvalifikace a informačních a poradenských služeb;
 - c) budou pracovníkům v oblasti předškolního vzdělávání a péče nabízet atraktivní profesní status a kariérní vyhlídky;
 - d) zavedou opatření k odstranění genderových stereotypů a genderové segregace a ke zvýšení přitažlivosti tohoto povolání a
 - e) případně vybudují profesní sítě pro osoby zaměstnané v odvětví předškolního vzdělávání a péče.

ŘEŠENÍ ROZDÍLŮ V ODMĚŇOVÁNÍ ŽEN A MUŽŮ

19. Doporučuje se, aby členské státy podporovaly rovné sdílení péče o děti mezi rodiči pomocí:
- a) potírání genderových stereotypů a podpory vyvážené a rovnocenné účasti obou rodičů na pečovatelských povinnostech, a to i prostřednictvím komunikačních kampaní; a
 - b) prosazování a podpory dostupnosti a genderově rovného využívání flexibilní organizace práce vhodné z hlediska rodiny, jakož i čerpání rodičovské dovolené v průběhu celého života oběma rodiči, zvláště muži.

ŘÍZENÍ A SBĚR ÚDAJŮ

20. Doporučuje se, aby členské státy zajistily řádné a účinné řízení a správu politik v oblasti předškolního vzdělávání a péče, zejména prostřednictvím:
- a) zajišťování intenzivní spolupráce mezi různými institucemi, které jsou zapojené do tvorby politik, a službami předškolního vzdělávání a péče a prostřednictvím podpory spolupráce s dalšími institucemi, které jsou zapojené do tvorby politik, a službami odpovědnými za rozvoj a vzdělávání v raném dětství; a

- b) mobilizace a nákladově efektivního využívání přiměřeného a udržitelného financování předškolního vzdělávání a péče, včetně využívání finančních prostředků a nástrojů Unie, a prostřednictvím provádění politik podporujících udržitelné financování služeb předškolního vzdělávání a péče, které jsou v souladu s celkovou udržitelností veřejných financí.

21. Doporučuje se, aby členské státy případně rozvíjely nebo zlepšovaly sběr údajů, zejména pokud jde o:

- a) účast dětí na předškolním vzdělávání a péči, a to na pravidelné bázi a v odpovídajícím rozsahu výběrového souboru, jsou-li použita šetření, přičemž tyto údaje by měly být rozčleněny podle věku a případně pohlaví, a to včetně údajů týkajících se dětí ve zranitelném postavení nebo ze znevýhodněného prostředí;
- b) rozdíly ve využití času v placené a neplacené práci mezi ženami a muži s pečovatelskými povinnostmi, nejlépe pomocí průzkumů využití času na základě standardu stanoveného v harmonizovaných evropských průzkumech využití času;

- c) čerpání rodičovské dovolené rozčleněné podle pohlaví, vycházející z administrativních údajů harmonizovaných na úrovni Unie s využitím rámce ukazatelů rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem, který vypracovala smíšená podskupina Výboru pro zaměstnanost a Výboru pro sociální ochranu;
- d) pracovní podmínky pracovníků v oblasti předškolního vzdělávání a péče, které se týkají zejména aspektů uvedených v doporučeních 17 a 18; a
- e) nedostatky, přístupnost, cenovou dostupnost a kvalitu předškolního vzdělávání a péče, a to na pravidelné bázi, a údaje o územním rozložení předškolního vzdělávání a péče, zejména za účelem posouzení územních rozdílů, a to i v odlehlých a venkovských oblastech.

22. Doporučuje se, aby členské státy zvýšily úsilí o zajištění srovnatelnosti údajů na úrovni Unie a dostatečné míry podrobnosti.

PROVÁDĚNÍ, MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

23. Doporučuje se, aby členské státy informovaly Komisi o souboru opatření přijatých nebo plánovaných k provedení tohoto doporučení do 18 měsíců od jeho přijetí, případně na základě stávajících vnitrostátních strategií nebo plánů. Ve vhodných případech lze odkázat na zprávy předkládané v rámci stávajících mechanismů podávání zpráv, jako je otevřená metoda koordinace, evropský semestr a další příslušné unijní mechanismy plánování a podávání zpráv.

VÍTÁ ZÁMĚR KOMISE:

24. a) zlepšit ve spolupráci s členskými státy pravidelné poskytování údajů tím, že na internetových stránkách úřadu Eurostat, jakož i v rámci portálu pro monitorování strategie pro rovnost žen a mužů uvede:
- i) další rozdělení údajů podle věku a případně podle koeficientu příjmové nerovnosti domácností, účasti dětí na předškolním vzdělávání a péči, jakož i časovou intenzitu účasti a míry účasti dětí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením;
 - ii) intervaly spolehlivosti pro hlavní ukazatel statistiky EU-SILC „dětí ve formálních zařízeních předškolního vzdělávání nebo péče“ a další relevantní ukazatele spolu s mírami účasti, s cílem zajistit srovnatelnost mezi jednotlivými roky a zeměmi; a
 - iii) komplexnější vysvětlující informace o shromážděných údajích, zvláště pokud jde o programy předškolního vzdělávání a péče, na které se vztahuje definice ukazatelů.
- b) mobilizovat finanční prostředky Unie s cílem podpořit vnitrostátní reformy a investice do předškolního vzdělávání a péče;
- c) prozkoumat možnost vypracování dalších ukazatelů ve spolupráci s Výborem pro zaměstnanost a Výborem pro sociální ochranu a v úzké spolupráci s Výborem pro vzdělávání a stálou skupinou pro ukazatele a měřítka a usilovat o usnadnění výměny osvědčených postupů a vzájemného učení mezi členskými státy, jakož i činností v oblasti budování technických kapacit a nadále podporovat členské státy v jejich úsilí o navrhování a provádění reforem v oblasti předškolního vzdělávání a péče, zejména prostřednictvím strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy a Nástroje pro technickou podporu;

- d) podpořit agentury Unie, jako je Evropský institut pro rovnost žen a mužů a Evropská nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek (Eurofound), aby pravidelně shromažďovaly údaje, vypracovávaly ukazatele a prováděly analýzy týkající se genderových rozdílů v poskytování péče, rozdílů v odměňování žen a mužů a vynakládání času na placenou a neplacenou práci, individuálních a společenských aktivit žen a mužů s pečovatelskými povinnostmi a uspořádání práce v průběhu celého jejich pracovního života;
- e) sledovat provádění tohoto doporučení v souvislosti s výroční zprávou o rovnosti žen a mužů v Unii a stávajícími opatřeními v rámci evropského semestru, a to s podporou Výboru pro zaměstnanost a Výboru pro sociální ochranu a – v případě dětí starších tří let – prostřednictvím Monitoru vzdělávání a odborné přípravy.

25. Do pěti let podat Radě zprávu o pokroku dosaženém v souvislosti s tímto doporučením.

V Bruselu dne ...

Za Radu

předseda nebo předsedkyně
